

МАКЕДОНИЈА

ЛИСТЬ ЗА ПОЛИТИКА, КНИЖЕВНОСТЬ И ТЪРГОВІЯ.

Καλίστον παῖγμα νὰ σαλεύη τις ἀπὸ τὰς ἀρχάς του, ὅταν εἶναι ἐρῶα.

Подписка-та на споменес. новинарката ста-
ви въ Парижъ при Редактора и издателя
на **МАКЕДОНСКИ** П. Р. Славейкова при
Одубъ-Кантъ № 68. Статији и писма за об-
щеполски работи публикувайтъ се безъ пла-
тъ, а за частни известия плаща се по 2
гр. редъта, а кога се повторитъ по 1 гр.

Подписка на спомоществованія ставатъ при отреденіи по вѣзъ настоятели, които и отговарятъ за вѣстникѣтъ.

11

Полна имаше два вида населници, два вида хора: благородниците, или притяжатели (мошпиритѣ) и селянитѣ или работнинитѣ имъ (глькачи). Въ рѣцѣтъ на благородницѣтъ бѣше земята, която селянитѣтъ трѣбаше да имъ работи и да имъ нищо негово; на такѣвъ животъ навъкихъ боеринѣтъ скоро захванъ да гледа на селянина като на робъ. Това тѣтъ отпаде, и въ XVII вѣкъ, боеринѣтъ ся на казваше съ незначителнъ глобъ за убиваніега на нѣкой отъ работниницѣтъ си. По слѣдствие на това общественно натѣкмяване, селянитѣтъ остана бѣденъ и нищтожевъ, когато богатството на сѣнирнитѣ растеше отъ день на день. Животѣтъ на тѣзи състоеше да не работятъ никакъ и да харчатъ много. Плататѣтъ и твърдятѣтъ имъ си обзрихъхъ на огнища за разсыпаніе, дѣто ся разсыпваше съ печутъ роженъ погьтъ на селянитѣ; едни сѣниори избрахъ за прѣбываніе столицѣтъ на землѣтъ имъ, далечъ отъ мошпиритѣ си за да теглятъ и за себе си ползѣ отъ бли-

По голѣмѣтъ вредѣ що докарва едно таквовѣ соціално състоиніе, е че въ еднѣ таквалѣ землѣ, ако и да има търговски и индустриални класове, все пѣма единѣ tiers-état народенѣ и политический, защото тѣзи класове сѣ чужди за правата и желаніята на народа; сепѣ, дѣто пѣма tiers-état съ народни граждани, тамо пѣма обезпеченіе за народикѣтъ свобода и независимостъ, защото всичкий потыкъ за развитіето и забранинѣто на тѣзи голѣми идеи, иде отъ гражданиѣтъ. Българеднѣта каста по натурѣтъ си е консервативна; селското населеніе е егзонистическо, понеже има твърдѣ ограниченъ горизонтъ; само гражданиѣтъ прѣдставляватъ напредѣка и жертвѣтъ, отъ

Когато видяхме и ся увдяхме че не е вече само празна приказка това, че румунското правителство или по-добър, пък от държавния мажор на Румуния, ся домогват да притиснат въ правдината въ а языкът им даже, съте-

И всичко това не отъ туй ли, защото по миролюбивыйтъ си характеръ сме търпели, и по невѣжеството си сме оставали все равнодушны къмъ всичко що сѣ предприемали непріятелитѣ на народноститѣ ни? И кой е той дѣто не бы по-искала да ся ползува отъ тѣзи наши и за самы нѣтъ гибелны свойства и недостаткы? Не ще ли нарекатъ по-будада оногוזъ който не умѣе да ся възползува отъ будадалажитѣ на другияго единого съ когото има да прави? Ето прочее какъ на всичко това самы ний сме си повинны, и зато самы ний можемъ и трѣба да ся поправимъ, ако не искамы съвсѣмъ да

*) Браним свободныйгъ

*) Да не правишъ нищо

пропадне и да се изгуби народното ни име от светът. Защото полегналото не може да се не затъпче, и криво не говори заровуват ги.

Ето защо не можем да не подмѣтнем това на съотечествениците и сънародниците си въ Румуниѣ, когато съзираме че и там вече подава връхъ едно от оутизи злокобни появяния, съ които е пълна най новата наша история.

Ний ги призоваваме на дължностъ нѣмъ, които е, както рѣкохъ, да стоятъ твърди за непорушението на правдинѣ си, да бранятъ народния си езикъ; тъй както да извадятъ отъ главѣта на чужденците опѣжи лошѣ за насъ идеи, че ний сме никакъвъ народъ, или стадо още а не народъ, както си позволяватъ пѣкой за насъ още да ни наричатъ и мислятъ че могатъ както щѣтъ да ни въртятъ.

За насъ е твърдъ утѣнително това дѣто се научаваме че нашитѣ сънародници ся рѣшили да неопустятъ да стане съ тѣхъ това, което ся е вковало въ главѣтъ на пѣкой отъ държавнитѣ мажѣ въ Румуниѣ. И ний ги насърчаваме въ законнитѣ пѣтъ който сѣ избрали да дѣйствуватъ за отблъскване на това посягателство врѣтъ правдинѣ нѣмъ.

Насъ още повече ни зарадува и другото онова извѣстие за жалбѣта на съотечествениците ни въ Испанското окръжие до примаріѣтъ, за въвеждане на Българскій езикъ въ тамшното първоначално Румунско училище. Това прошение подписано отъ 125 души все грамотни и основано на такъвъз доводи какъвто съдържава то, е единъ добъръ бѣлъгъ за за насъ; то свидѣлствува за развитѣтъ уже народиѣ свѣсть въ нашитѣ отвѣдъ Дунавъ сънародници: тѣ показватъ че оцѣняватъ важностѣта на народния ѣзыкъ. А единъ народъ проникнатъ величѣ съ опѣжи великъ истиниѣ, че само по народния си езикъ може по лесно и съ успѣхъ да ся учи и да напредува, той народъ е вече въ пѣтътъ на възражданіето си, той вече не умира, както и пѣма да умрѣ, ако ся не откаже отъ тѣзи живителни идеи.

ЗА ЖЕНЫТЪ

(Продължение отъ брой 13-й).

Нека ни са позволи да са. отстъпимъ малко отъ прѣдмета си и да попитамъ психологіята, за да видимъ щели ли ти даде отговоръ както и исторіята.

Що е жена? Този въпросъ е и отговоръ. Никога не са е пыгало: що е мажъ? Него го опрѣдѣля исторіята на мѣстото и настоящето. Отъ първия денъ на міросъздаването, неговата роля въ цивилизацията и въ живота са е означавали съ единъ ясенъ характеръ, и отъ първия денъ и жената носи на челото си една тайна. Слѣдователно тя е пѣщо по друго нежели ний, защото тя е била такъвъз въ рожденіето си; ей туй — другото трѣба ний и да си обяснимъ.

На първия погледъ открива са на размишленіето ни само едно сходство на двѣ сѣщества. Жената както и мажъ-тъ иматъ безсмъртна душа. Както той тѣй и тя е дарена съ разумъ, съ тѣло и съ сърце; не както и нему принадлежатъ чувството на доброто, на красотата и на набожностъ-та. Въ какво е различіето нѣмъ? Да ли въ туй, че сичкытъ тѣзи способности са заключаватъ, дѣйствително, въ жената по по-слабы? или по-вѣрно, не раздѣла ли пѣкоя, по равна за двамата, остави на мажъ прѣвѣходство по пѣкоп пунктове и дава на жената владычество по други? Сичкытъ тѣзи способности са основана на туй обстоятелство. По първото прѣдположеніе са провъзгласява подчиненостъ-та на жената; по ако истинната ся заключава во второто предположеніе, тогазъ дѣлото за равенството на женитѣ съ мажѣтъ може да са разнище съ надежда даже да спечели. До сегашното порабоженіе на жената доказва туй само, че свѣтътъ до сега е пмалъ пужда повече въ господствуващитѣ свойства на мажъ и че пейнитѣ частъ еще не былъ настѣпалъ. Но отъ туй не трѣба да заключимъ че той не трѣба да настапе.

Ако разгледамы естеството на животнитѣ, то мажъ и жената сѣ

фактъ. Тѣй напирѣмъ съгледуваме, че у животнитѣ прѣвѣходството на силата, на красотата са напирѣва у едни родове у мажкытъ животни както у лева, у коня, у быка; а у други родове тѣзи прѣвѣходства принадлежатъ на женскытъ, като напирѣмъ у хыщнытъ птици и у насѣкомытъ. Дорѣ и въ тѣзи животни поради въ които мажкото е дарено съ по-голяма сила, туй прѣвѣходство никога не са простира до владычество. Пята са сега: Кой ли отъ тѣзи образи е избравъ отъ Бога за да са съобрази съ него човѣчскытъ родъ? — Никой и сичкытъ. Ни у една животна порода не е означено ясно прѣвѣходство-то на мажкыта сила, и ни у една прелестъта и красотата не принадлежатъ исклучително на слабия полъ.

И наистина, тѣлото е орѣдіе, — укрѣпленіе, — тѣлователъ.

Като орѣдіе, мажскытъ организмъ очевидно надминува женскыя. Като украшеніе, женското тѣло, женското лице е най-прѣкрасното и най-свършеното твореніе на Създателя. Като толкователъ, женското тѣло, ако можемъ тѣй да са изразимъ, е хыляды пѣти по-краснорѣчиво, по-дарено съ слово отъ колкото тѣлото на мажъ. Женското тѣло е чудно орѣдіе на гѣвкѣвостъ, на богатство, на разнообразіе и чудно съичасто. У мажѣтъ единъ погледъ, у женитѣ сто; у мажѣтъ една усмивка, у женитѣ хыляда. Колкото за звучностъ-та на гласа, нашій-тъ грубъ гласъ е безобразенъ въ сравненіе съ звучныи женскыи гласъ, който съ свѣтитъ преливы, полутоны и четвъртъ-тонове произвожда като екъ сичкытъ опѣжи дивны потрясенія на сърцето и на мисль-та ни.

И тѣй споредъ тѣлото, мажѣтъ и жената сѣ двѣ капки, но съ различенъ цвѣтъ: двѣ форми по съ различенъ характеръ. Фигурата на мажъ и на жената показва, че тѣ въ сѣщото време си приличатъ и са различаватъ. Подобіето е тука заключено въ разнообразіето — първото условіе за произхожденіето на гармоніята. А различіето състои въ сѣичностъ-та на половеѣ нѣмъ, и служи за главна причина на обоюдното нѣмъ влеченіе. Ако бы по пѣкое чудо мажѣтъ и женитѣ быхъ са уподобили единъ другъму и ако бы са изгладила оригиналността на тѣхнытъ натуры и разностъта на тѣхнытъ вкусове и навицы, тогазъ тѣ быхъ преставили да са обичатъ. Повтарямы че мажѣтъ и жената трѣба да образуватъ пѣщо само по себе си особно за да могатъ да произведатъ обоуднѣ гармоніи, но не да са абсолютно различни, че да не могатъ да образуватъ согласіе отъ своитѣ натуры. Ако сичкытъ мажѣ безъ исклученіе быхъ были съ силенъ характеръ, тогазъ при настоящето положеніе на половеѣ тѣ быхъ затиснали женитѣ, и тѣхната тираниа не бы имала край. По сичкытъ мажѣ не имать силенъ характеръ и за туй въ супружеството женитѣ играйтъ не по малко дѣятелна роль отъ мажѣтъ.

Да мнимъ сега на духовното нѣмъ естество.

Ний ще оставимъ на странѣ всичко което е изпѣшно за прѣдмета ни и ще говоримъ за този практическій умъ и за катадневното обикновеніе, което състои въ доброто расподѣляніе на живота и отъ което необходимо зависи точността, предусмотрителностъ-та во вътрѣшното домашно управленіе. Тѣй опрѣдѣленъ ума той става естествено достояніе на жената. А ако женитѣ быхъ приготвени съ приличното на туй възпитаніе тѣ най добръ быхъ могли да внесѣтъ благоразумната приназливостъ въ частната и домашна дѣятелностъ. Но пакъ ако и да е мажѣтъ по-добръ спекулантъ отъ жената, но жената по добръ управя отъ него; мажѣтъ по умѣ да придобыва, а жената по умѣ да опазва състояніето. Слѣдователно и тука гледамы едно равенство въ различіето.

Умѣтъ е койго въ трудны обстоятелства ни показва да изберемъ по благоразумното рѣшеніе. Но тука мажѣтъ и жената показватъ съвършенно противоположны свойства и недостатъци: мажѣтъ въ такъвъз случай са увелича повече отъ

а жената отъ страсть и отъ чувство; тя сѣди по истиникъ, той по слѣдствие на едно размишленіе; той види истината, тя я чувствова. Пискайте свѣтъ отъ жена, пейнитѣ отговоръ на минутата ще исхыръкне изъ устата ѣ съ едно да или съ едно не, както исхыръкна искрата отъ удара на стомуната о кремака, но не я застабайте да ви разясни причинитѣ на пейното мѣнѣ; може бы тя ги незнае, може бы тя да изнапѣри слабы доказателства, а при сичко туй тя е права. Защото като е слабо навикнѣла на строгото употребленіе на логиката, малко е способна на точныи изводи на идеи, слѣдователно тя е умна по вдѣхновеніе, както поетитѣ. А мажѣтъ, напротивъ, за главно основаніе на своя здравъ смисль полага размишленіето: вѣренъ, но побавенъ свѣтъникъ, той има нужда за да ви просвѣти, да просвѣти по-напѣрдъ себе си; той бѣва правъ само слѣдъ като разсѣди и оставя въ съотвѣственостъ сичко което е за и противъ.

Кой отъ тѣзи два здравы смисля нечелни прѣдъ другѣ? Нито единътъ, нито другийтъ. Раздѣлете ги — тѣ сѣ равныи единъ съъ другѣи, съединете ги — тѣ сѣ увеличаватъ сторишно.

Отъ разума зависи еще и тѣзи способностъ който ни служи да познаваме другитѣ и себе си. Познаніето на другитѣ има два прѣдмета: хората и човѣка, личността и рода. Женската проникателностъ нема равна съ себе си въ сѣдѣніето на личноститѣ. Най малкытъ движенія на сърцето, най скритытъ смѣшныи страпы, най покритытъ притазанія сѣ не явны като външны явления. Сичката система на отбраната и на владычество-то на женитѣ са основана на туй познаніе, и то бѣва тѣй дълбоко щото то имъ е доста за противовѣсѣ на силата, на законитѣ и на обичантѣ. Женитѣ имать не вѣроятнѣ съзнаніе на своитѣ чувства и на израженіето на своето лице. И благодареніе на тѣзи електрическа чувствителностъ който отпечатва невидимото, тѣ напѣрватъ време да чувствуватъ хыляды пѣти по много отъ насъ и да съзнаватъ че чувствуватъ: Въ частностъта нищо не са укрыва отъ тѣхъ, но въ общноститѣ почти сичко е за тѣхъ тѣмно; тамъ жената исчезва и са изсача мажѣтъ. У жената слѣдователно преобладава анализитѣ, а у мажъ синтезѣтъ.

Отъ туй ний размишлямы че математическытъ системы, отвлеченіята, общитѣ и политическии идеи за отечеството, за равенството трѣба да сѣ по-маловажны и по-чужды на женитѣ. Едно само срѣдство има да са внуши туй сичко на тѣхныи умъ, — то е да ги проведемъ презъ сърцето нѣмъ; представете на женитѣ сичкытъ страданія, които произхождатъ за частныи хора отъ общественото неравенство, и тогазъ, но само тогазъ тѣ ще са пристрастѣтъ къмъ *правѣта на човѣка*: Туй сѣщото става съ идеята за Бога. Ний го обяснямы, а тѣ го обичатъ само. Слѣдователно въ съвършенно отвлеченыи идеи жената може чрезъ изученіето да са възвыси до разума който разумѣва, и рѣдко до този разумъ, който създава. И не е твърдъ погрѣшително ако речемы, че женитѣ чрезъ сърцето ставатъ философы.

Щежмы да смѣ несправедливы и не пѣаны, ако въ настоящето разсѣжденіе премѣчавамъ да кажемъ пѣщо за любовъ-та.

Ако разгледамы строго нашата мажка любовъ, ний ще напѣримъ въ нея много елементи чужды на любовѣ: корыстолюбіето, тщеславіето, чувственното желаніе, което дава на любовѣта само четвъртинка-та на нашата душа, безъ да смѣтамы че въ останѣлата частница има сѣкоги мѣсто на мечтитѣ за славата и честолубіето. Мажъ художникъ, ученъ, спекулантъ и като залиби остава неизмѣненъ. При любимата си жена той оплаква или са горди съ своитѣ сполуки. А любящата жена знае само да обича. И наистина, любовъ-та тѣй дълбоко са вкоренява въ душата на жената щото тя я изпълня и даже я възражда. Видѣла са е отъ много примѣры дѣто жени сѣ порочно поведеніе сѣ са изведиѣжъ по правили и очистили щомъ случаѣхъ да

пламни отъ страсть къмъ една непорочна дѣвица, той често намѣсто да са очисти като нея, развращава я самъ си. Въ любовѣта си женитѣ внасятъ сичкытъ добродѣтели, а ний често едни пороци. Нека не забравятъ мажѣтъ че женската любовъ не може да са пѣтъ съ друго освѣтъ пакъ съ любовъ, че оми който обыча трѣба да изразява своята любовъ чрезъ съдържаніето. За любовѣта мажъ друго не може да са плати, освѣтъ пакъ любовъ! Рѣкохъ, че любовѣта одушевива сичкыи организмъ на жената. Пребладаніето слѣдователно на чувството любовѣта въ женитѣ прави ги да жевуватъ често себе си за мажѣтъ. Пейната любовъ е цѣлителиѣ базисъ мажъ въ болѣстѣта му, въ нещастіята превратитѣ на живота му. Трѣба ли поменемъ тука че исторіята ни представя примѣры на жени които сѣ претѣпѣли най люты мажы дорѣ и смъртъ въ любовъ къмъ мажѣтъ си? Тѣзи своѣства на женската любовъ ни откриватъ една тайна на женската организмъ: всесилната необходимостъ на идеалностъ-та, въ любовъ-та и почти постоевѣ едно подчиненіе на физическата страсть на нравственното чувство. За мажъ лото въ сношеніето на половеѣ сѣ сѣ почти сичкото; но въ женитѣ го поддѣствува душата.

Нека свѣршимъ тука паралелно мажъ и на жената съ тѣзи думы: мажѣтъ имать преимущество въ духовната сфера, преимущество отъ къмъ характера, а на женитѣ остава първенството, во всичко, което са касае до сърцето. (Слѣди)

КАКВО ГИ БЛАЗНИ СЪРБИ-ТѢ

Кѣмъ моитѣ братѣ въ Македоніѣ.

Братѣ, чуйте що ще да ви кажемъ.

Како сѣка, тако и тѣя година пойдохъ: търговѣтъ си въ Виѣниѣ, и незнамъ за паракло, мѣсто да ме заведатъ въ Землѣ дѣто сѣка година са мажѣ по іедитѣ дѣла: другъ паракло отъ Виѣниѣ, ме заведе въ Бѣлградъ. Послѣ се извѣстѣхъ, како главна агенція се преместила изъ Землѣ въ Бѣлградъ за това сега отъ тамъ походятъ паракло въ Виѣниѣ.

Чимъ излѣзохъ изъ паракло се за малко около пристанището, защото до сега сумъ излизалъ овдѣ; но его іеденъ непознатъ човѣкъ се приближи при мене и ме запыта: “одакле си?” Я му отговорихъ како сумъ Бугаринъ изъ Македоніѣ. Кого отговорихъ а мой-о непознатъ прѣятель ми рече: “Кажѣ Бугаринѣ, тамо не живатъ Бугари, тамо Сърби — тамо іе стара Сърбія.”

— Незнамъ, рекохъ, може би, но мие сѣ викамы Бугари.

— Не сте вие Бугари — Бугари не сѣ Славѣни: оми сѣмъ Татари и тѣхного име прозвѣзѣ отъ Бугаріѣ. Но сте вие Сърби, за то трѣба да учите Сърбски, па като разоудѣ турската държава и вие ќе имате: Книзѣ, пѣпови, пушки, войницѣ и др. т.

Азъ кѣто видѣхъ шо нѣмѣтъ тол безерѣникъ, дочнахъ да му одобрявамъ да не вѣщо ще да ми соборитъ още. И той кѣто и да му одобрявамъ пораспусна се, и като даше на обичнитѣ ми дрехи мислеше да-сѣ простѣ и поизли. кой знаи, што оми орѣдіе за нашѣтъ цѣлъ; но много са назѣло непознатно ми прѣятель.

— Имате ли учитѣлъ... одакле сѣ? ме запыта — Иамаи, рекохъ іедно момче, но не вѣщо и му неразумѣваме.

— А, видѣте оми іе Бугаринѣ, а вие не вѣворите Бугарски, но Сърбски, за това му разумѣвате. Но ние би ви прѣтили и учитѣ и книги, ако го истерате....

— И така сме сиромаси, то би добро бѣло, му рекохъ.

— Кого ќе си идемъ? ме запыта.

— Кого се вѣрна пѣзъ Виѣниѣ.

— Е, тогава ќе се свѣршимъ въ Бѣлградъ, пѣ я ќе те отведемъ при министѣра и... и кѣ ти дадемъ два сѣлѣжѣ книги, а послѣ ѣ видѣмъ шо ќе да будѣтъ, кѣ ви прѣтиѣмъ и учитѣлъ.

— Добро, рекохъ и ойдохъ си на дома.

Отъ който кратѣкъ разговоръ сѣмъ раменѣ Бугаринѣ не види шо се работи въ Бѣлградъ. Това, братѣ, да ми бѣше вѣзѣ пѣкой не бѣхъ вѣрвалъ; но кога сѣ оми видѣхъ и сѣ упитѣхъ си чухъ — сѣмѣхъ се. Оми се научавамъ како имало нарочна компания това и влечеми нашитѣ невинни братѣ по Бѣлградъ и нѣмъ давали безъ пари книги да ѣчатъ по сѣлата си. Ине сиромаси іедношо по отѣрѣжме отъ іедни, ето и други сѣмъ видѣ, но кѣсно се досетили. Само пѣсна да ѣмъ обзирителни коп дохаждаѣ помежду ни това опасно прѣме за насъ, за да не ѣругаѣмъ и казватъ, че сме дебелиглави и мо сме знаѣле да ореѣмъ и копѣемъ....

Вашѣ братѣ Бугаринѣ
Отъ Македоніѣ.

[illegible]

*) — За просвѣщеніето на които гърнятъ наистин
на много са се трудили, както съидѣствувать сами
тѣ дѣла.

*) Това ся доказва отъ самото поведене на гърч
тѣ, които отъ вогато са зели да ся капятъ въ прохл
ахъ струи на елинизметъ, тозкозъ даякъ побѣдиха
отъ скитското варварство на Русіиъ, които отидо
ха ся зарѣхъ чакъ подъ унашката ѣ, за да ги несп
тъмъ ираніианъ тѣмъ наиславизмъ. А оше па ния
очи ѣ да ся оговарятъ!

*) Ето наистинъ ново и важно откритіе. Имъ. Пре
витозство тѣмъ да награди съ най-големий тѣ орде
за заслуженіиъ, тозизъ мѣня който му съобщава това
пизьство нему чуждъ.

Ваше Пръосвященство!
За най-честити ся имае, като ся удо-
стоихме чръзъ молитвенното Ваше писмо от

*) Карадагъ, — кваза на кукушкый санджакъ, 3 ча-

*) — За просвѣщеніето на които гърнятъ наистин
на много са се трудили, както съидѣствувать сами
тѣ дѣла.

*) Това ся доказва отъ самото поведене на гърч
тѣ, които отъ вогато са зели да ся капятъ въ прохл
ахъ струи на елинизметъ, тозкозъ даякъ побѣдиха
отъ скитското варварство на Русіиъ, които отидо
ха ся зарѣхъ чакъ подъ унашката ѣ, за да ги несп
тъмъ ираніианъ тѣмъ наиславизмъ. А оше па ния
очи ѣ да ся оговарятъ!

*) Ето наистинъ ново и важно откритіе. Имъ. Пре
витозство тѣмъ да награди съ най-големий тѣ орде
за заслуженіиъ, тозизъ мѣня който му съобщава това
пизьство нему чуждъ.

